

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

การฝึกอบรมเพื่อประกอบวิชาชีพทนายความ สภาทนายความได้จัดฝึกอบรมให้กับผู้ประสงค์จะยื่นขอจดทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นทนายความ โดยสภาทนายความได้จัดตั้งสำนักฝึกอบรมวิชาว่าความแห่งสภาทนายความขึ้นรับผิดชอบการจัดฝึกอบรม จากการศึกษาถึงองค์การฝึกอบรมที่สภาทนายความจัดตั้งขึ้นดังกล่าวเห็นว่าองค์การดังกล่าวยังไม่มีผู้รับผิดชอบบริหารองค์การอย่างเต็มเวลา และพนักงานเจ้าหน้าที่ในสำนักฝึกอบรมวิชาว่าความยังไม่เพียงพอต่อการบริหารสำนักฝึกอบรมอย่างมีประสิทธิภาพ

เรื่องหลักสูตรการจัดการฝึกอบรม สำนักฝึกอบรมได้ทำการแบ่งหลักสูตรการฝึกอบรมออกเป็น 2 ภาค คือ ภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ภาคทฤษฎีมีการฝึกอบรมโดยการบรรยายตั้งแต่ 90 ชั่วโมงถึง 168 ชั่วโมง ลักษณะหลักสูตรเป็นการบรรยายให้มีความรู้เบื้องต้นไม่ได้เน้นหนักหัวข้อใดหัวข้อหนึ่งโดยเฉพาะ ระยะเวลาที่ใช้ในการบรรยายฝึกอบรมตั้งแต่ 90 ชั่วโมงถึง 168 ชั่วโมง ชั่วโมงการฝึกอบรมยังน้อยกว่าการฝึกอบรมในหลักสูตรการฝึกอบรมอัยการผู้ช่วยและผู้ช่วยผู้พิพากษามากกว่า 1 เท่าตัว การเข้ารับการฝึกอบรมในภาคทฤษฎีไม่มีการลงชื่อเข้ารับการฝึกอบรม ไม่มีการบังคับให้เข้ารับการฝึกอบรม ปรากฏว่ามีผู้เข้ารับการฝึกอบรมเป็นประจำประมาณร้อยละ 40 ของผู้สมัครเข้ารับการฝึกอบรมเท่านั้น ผู้เข้ารับการฝึกอบรมไม่มีความใกล้ชิดกับวิทยากรหรืออาจารย์ผู้สอน และวิทยากรหรือผู้สอนดูแลหรือให้การฝึกอบรมกับผู้เข้ารับการฝึกอบรมไม่ทั่วถึง เพราะรับผู้เข้ารับการฝึกอบรมจำนวนมาก

การฝึกอบรมในภาคปฏิบัติ เมื่อผ่านการฝึกอบรมในภาคทฤษฎีแล้วก็จะมีการทดสอบภาคทฤษฎี เมื่อสอบผ่านสำนักฝึกอบรมก็จะจัดส่งผู้เข้ารับการฝึกอบรมไปฝึกหัดงานในสำนักงานทนายความ การฝึกหัดงานในสำนักงานทนายความ สภาทนาย

ความในเอกสารไม่มีการกำหนดหลักสูตร วิธีการฝึกอบรมในภาคปฏิบัติ และสำนักฝึกอบรมไม่มีมาตรการในการตรวจสอบว่าผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้เข้ารับการฝึกอบรมในสำนักงานทนายความจริงหรือไม่ ทำให้การฝึกภาคปฏิบัติในสำนักงานทนายความไม่ได้ผล

สำหรับการฝึกหัดงานในสำนักงานทนายความเป็นเวลา 1 ปี พบว่าสภาพทนายความไม่ได้วางหลักสูตร วิธีการฝึกอบรม และการประเมินผลการฝึกอบรมในสำนักงานทนายความเอาไว้ ทำให้การฝึกหัดงานในสำนักงานทนายความไม่ได้มาตรฐานเดียวกัน และมีความเหลื่อมล้ำกับการฝึกอบรมที่จัดโดยสำนักฝึกอบรม

ข้อเสนอแนะ

1. ปรับปรุงองค์กรที่ให้การฝึกอบรม

องค์กรที่ให้การฝึกอบรมผู้ประกอบวิชาชีพทนายความ คือ สำนักฝึกอบรมวิชาว่าความแห่งสภาทนายความ กำหนดนโยบายการฝึกอบรม โดยคณะกรรมการอำนวยการฝึกอบรม ซึ่งควรปรับปรุงคณะกรรมการดังกล่าวให้เป็นคณะกรรมการประจำ มีอำนาจหน้าที่ให้ชัดเจนขึ้น ให้กรรมการมีอำนาจเสนอนโยบายต่อคณะกรรมการได้ นอกจากผู้อำนวยกาแล้ว เพื่อให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ที่แท้จริง ในการกำหนดนโยบาย เพราะปัจจุบันคณะกรรมการมีอำนาจเพียงเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบตามที่ผู้อำนวยกาขอความเห็นเพื่อลงมติเท่านั้น

สำหรับผู้อำนวยกาสำนักฝึกอบรมวิชาว่าความแห่งสภาทนายความควรจะเป็นตำแหน่งประจำ เป็นนักบริหารสามารถบริหารกิจการของสำนักฝึกอบรมวิชาว่าความได้เต็มเวลา และปฏิบัติหน้าที่หลักได้อย่างเข้มแข็งดังต่อไปนี้

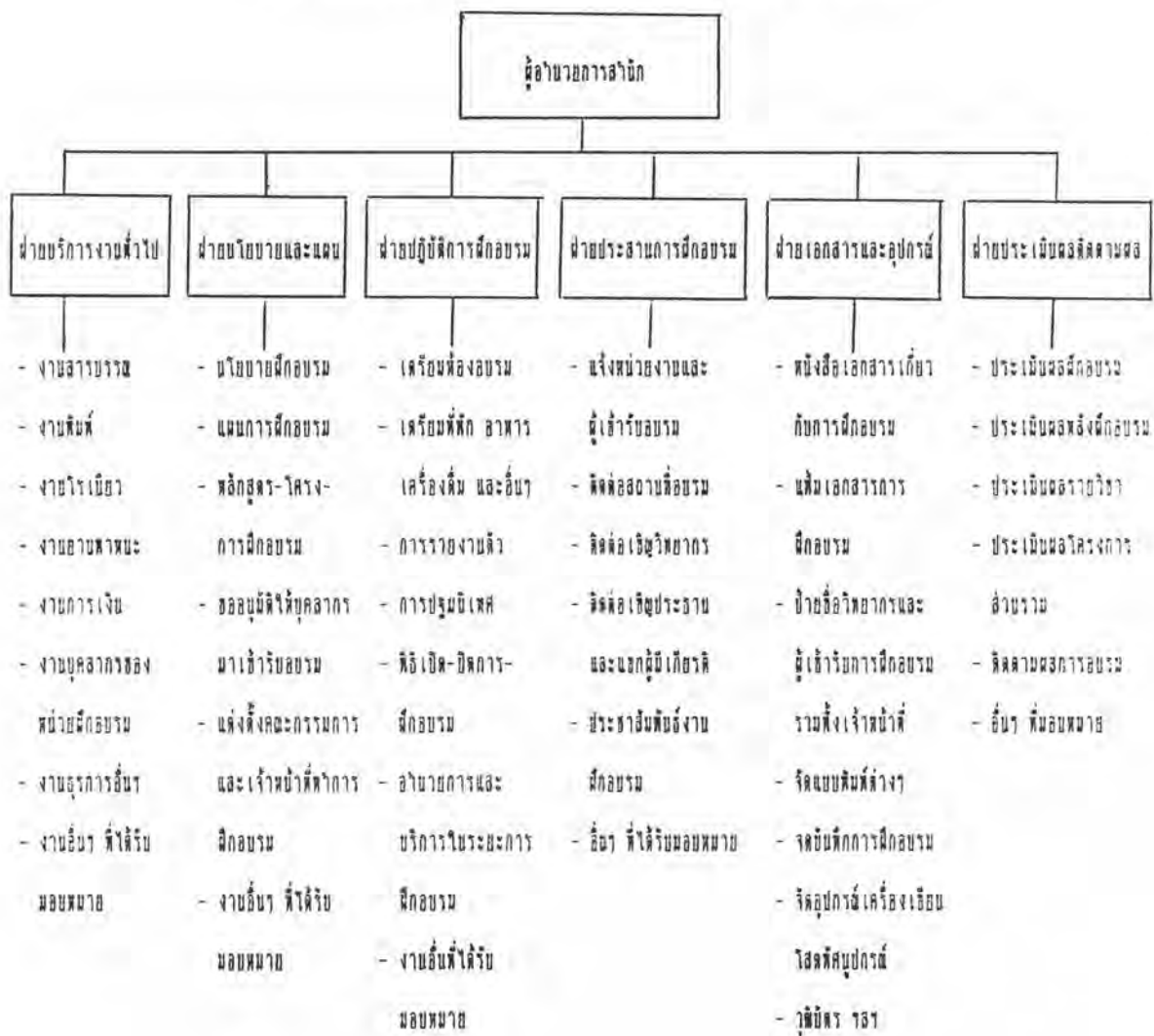
1. กำหนดความต้องการในการฝึกอบรมและ เป้าหมาย
2. พัฒนามาตรการสำหรับการฝึกอบรม
3. การเลือกวิทยากรหรือผู้สอน
4. พัฒนาเอกสารสำหรับการฝึกอบรม
5. การวางแผนและการทำแผนงานไปสู่การปฏิบัติ
6. ฝึกอบรม

7. การประเมินผลการฝึกอบรม

8. ท้าการเก็บข้อมูลและสถิติการฝึกอบรม

นอกจากนี้ผู้อำนวยการสำนักฝึกอบรมจะกำหนดให้เป็นตำแหน่งประจำ แล้วควรรกำหนดโครงสร้างสำนักฝึกอบรมใหม่ให้มีสายการบังคับบัญชาและมีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบงานประจำ เป็นแผนกหรือเป็นฝ่ายตามโครงสร้างที่ขอ เสนอดังนี้

ตัวอย่างโครงสร้างการจัดองค์การการฝึกอบรม

2. ปรับปรุงโครงสร้างของหลักสูตร

หลักสูตรการฝึกอบรบในภาคทฤษฎีจากเดิมที่ข้อบังคับของสภานายความได้กำหนดให้มีการฝึกอบรบในภาคทฤษฎีเป็นเวลา 90 ชั่วโมง ควรแก้ไขข้อบังคับดังกล่าวให้มีการฝึกอบรบในภาคทฤษฎีเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 6 เดือน เพื่อให้ครอบคลุมเนื้อหาที่จำเป็นต่อการฝึกอบรบเพื่อประกอบวิชาชีพทนายความ และหลักสูตรที่ใช้ในการฝึกอบรบในแต่ละหัวข้อควรกำหนดรายละเอียดแต่ละหัวข้อให้ชัดเจนและควรเน้นรายละเอียดแต่ละหัวข้อ และเพิ่มชั่วโมงบรรยายในหัวข้อที่สำคัญ ไม่ควรให้นำหน้าของการบรรยายในแต่ละหัวข้อเท่ากัน

เพราะการอบรมอัยการผู้ช่วย และผู้ช่วยผู้พิพากษา ก็มีชั่วโมงอบรมในภาคทฤษฎีหรือภาควิทยากรไม่น้อยกว่า 400 ชั่วโมง และการบรรยายในแต่ละหัวข้อก็ให้นำหน้าไม่เท่ากัน

ส่วนเนื้อหาของ การฝึกอบรบควรแบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ เนื้อหาหรือหัวข้อวิชาที่เกี่ยวกับความรู้ในการประกอบวิชาชีพ เช่น การให้คำปรึกษาและวิพากษ์คดีต่างๆ กับเนื้อหาหรือหัวข้อวิชาเกี่ยวกับพฤติกรรมของทนายความ ได้แก่ มารยาท และจริยธรรมของทนายความ

ควรเพิ่มวิชาว่าด้วยมารยาทและจริยธรรมของทนายความให้มีการบรรยายและอบรมให้มากกว่าที่เป็นอยู่ เพราะการจัดการฝึกอบรบที่ผ่านมา สภานายความ โดยสำนักฝึกอบรบวิชาว่าความแห่งสภานายความได้ให้นำหน้าการจัดการฝึกอบรบเท่ากับเนื้อหาวิชาต่างๆ ไป ควรที่จะเน้นการอบรมในส่วนนี้ให้มาก เพื่อให้ผู้รับการฝึกอบรบมีความสำนึกแห่งการประกอบวิชาชีพ และมีจริยธรรมที่ดีในการปฏิบัติหน้าที่

3. วิธีการฝึกอบรบ

การฝึกอบรบเพื่อประกอบวิชาชีพทนายความเป็นการฝึกอบรบในทางวิชาชีพ เพื่อให้เกิดทักษะในการปฏิบัติหน้าที่การนำแนวความคิดในการจัดการศึกษาในรูปแบบตลาดวิชาเหมือนการจัดการศึกษาในภาควิชาการมาใช้ในการฝึกอบรบการประกอบวิชาชีพทนายความน่าจะไม่ถูกต้อง ควรปรับปรุงวิธีการฝึกอบรบ โดยใช้ระบบการศึกษาในมหาวิทยาลัยในระบบปิดมาใช้ในการฝึกอบรบในภาคทฤษฎี กำหนดให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรบต้องลงเวลาเข้ารับการฝึกอบรบ และมีเวลาเข้ารับการฝึก

อบรมในภาคทฤษฎีไม่น้อยกว่า 85 เปอร์เซ็นต์จึงจะมีสิทธิ์เข้ารับการทดสอบการฝึกอบรมในภาคทฤษฎี

4. ระยะเวลาที่ใช้ในการฝึกอบรม

การฝึกอบรมเพื่อประกอบวิชาชีพทนายความเป็นการอบรมในภาคปฏิบัติ เพื่อให้เกิดทักษะตามที่กล่าวมาแล้ว หลังจากที่มีการฝึกอบรมในภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติมาแล้ว ควรแก้ไขข้อบกพร่องของสภาพทนายความให้มีการฝึกอบรมต่ออีก 1 ปี ภายหลังจากที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้รับจดทะเบียนและได้รับใบอนุญาตว่าความแล้วในการฝึกอบรม 1 ปีหลังนี้ แม้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมจะมีใบอนุญาตว่าความแล้ว แต่จะทำหน้าที่โดยลำพังตนเองไม่ได้ จะต้องมีทนายความที่ประกอบวิชาชีพทนายความอย่างต่อเนื่องและมีใบอนุญาตว่าความมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี กำกับดูแลตลอดการปฏิบัติหน้าที่และภายหลังฝึกอบรมครบ 1 ปีหลังนี้แล้วจึงจะมีสิทธิ์ว่าความโดยลำพังตนเอง

5. การรับผู้เข้ารับการฝึกอบรม

สภาพทนายความควรกำหนดจำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรมเพื่อประกอบวิชาชีพทนายความในแต่ละรุ่น เพื่อไม่ให้การอบรมในแต่ละรุ่นมีปริมาณมากเกินไป ทำให้ไม่สามารถฝึกอบรมให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้รับความรู้และประสบการณ์อย่างเต็มที่ ในการรับผู้เข้ารับการฝึกอบรมในแต่ละรุ่น ควรคำนึงถึงองค์ประกอบดังนี้

(1) สถานที่ใช้ในการฝึกอบรมว่ามีเพียงพอรองรับผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้มากน้อยเพียงใด

(2) วิทยากรและผู้สอนสามารถดูแลผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ทั่วถึงทุกคน และวิชาหรือเนื้อหาในเชิงปฏิบัติ เช่น การทำหนังสือบอกกล่าวทวงถาม การร่างสัญญาและการเขียนคำคู่ความและความเห็นทางกฎหมายต่างๆ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ลงมือฝึกปฏิบัติอย่างจริงจัง และวิทยากรหรือผู้สอนมีเวลาควบคุมการปฏิบัติอย่างทั่วถึง สามารถให้ข้อเสนอแนะและตรวจแก้ไขได้

(3) สำนักงานทนายความที่รับเข้าฝึกอบรมในภาคปฏิบัติมีจำนวนเพียงพอ และทนายของสำนักงานเหล่านั้นมีเวลาและจำนวนเพียงพอต่อการให้ฝึกอบรมได้

(4) คุณภาพของผู้เข้ารับการฝึกอบรม โดยมีเป้าหมายให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างจริงจัง ไม่เพียงแต่มีความรู้เบื้องต้นเท่านั้น

6. การฝึกอบรมในภาคปฏิบัติ

การฝึกอบรมในภาคปฏิบัติ ควรจะกำหนดหลักสูตรการฝึกอบรมว่าในการฝึกอบรมในสำนักงานทนายความเป็นเวลา 6 เดือนนั้น ในแต่ละเดือนจะอบรมอะไรบ้าง เพื่อให้สำนักงานทนายความรับไปปฏิบัติ และควรจะมีการรายงานผลการฝึกอบรมภาคปฏิบัติในแต่ละเดือนให้สำนักฝึกอบรมทราบ พร้อมกับแนบงานหรือผลการฝึกอบรมส่งให้แก่สำนักฝึกอบรมไปทุกๆ เดือนจนครบกำหนดระยะเวลาการฝึกอบรม

7. การฝึกหัดงานในสำนักงานทนายความ 1 ปี

ควรแก้ไขพระราชบัญญัติทนายความ พ.ศ. 2528 มาตรา 38 ในกรณีการฝึกหัดงานในสำนักงานทนายความมาแล้วไม่น้อยกว่าหนึ่งปี นอกจากคุณสมบัติของผู้ยื่นจดทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นทนายความ โดยให้บุคคลที่จะต้องฝึกอบรมเพื่อประกอบวิชาชีพทนายความ จะต้องฝึกอบรมที่สำนักฝึกอบรมวิชาว่าความแห่งสภาทนายความเพียงแห่งเดียวเท่านั้น เพราะการฝึกอบรมในสำนักงานทนายความมีมาตรฐานแตกต่างกัน และผู้เข้าสู่วิชาชีพทนายความ ควรจะมาจาก การฝึกอบรมของสถาบันวิชาชีพทนายความเพียงสถาบันเดียวเท่านั้น

8. การทดสอบการฝึกอบรม

โดยถือว่าสอบได้ 50 เปอร์เซ็นต์ถือว่าสอบผ่านตามที่สำนักฝึกอบรมปฏิบัติอยู่นั้น ควรกำหนดให้บุคคลที่สอบได้ตั้งแต่ 70 เปอร์เซ็นต์เท่านั้น จึงจะถือว่าผ่านการทดสอบ เพื่อให้มาตรฐานและเข้มข้นการฝึกอบรมสูงขึ้น

9. คุณสมบัติของผู้เข้ารับการฝึกอบรม

บุคคลที่จะเข้ารับการฝึกอบรม ควรกำหนดรับเฉพาะผู้สำเร็จปริญญาตรีในทางกฎหมายเท่านั้น เพราะในปัจจุบันสภาทนายความได้ให้โอกาสแก่ผู้จบอนุปริญญาด้วย เพื่อให้มาตรฐานความรู้พื้นฐานของผู้เข้ารับการฝึกอบรมสูงเพียงพอ และผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีพื้นฐานความรู้อันเดียวกัน ซึ่งจะ เป็นประโยชน์ต่อการฝึกอบรมและการถ่ายทอด

10. สภาพนายควมควรจัดสรรงบประมาณให้การสนับสนุนสำนักงาน

ทนายควม

สำนักงานทนายควมที่รับผู้เข้ารับการฝึกอบรมในภาคปฏิบัติ สำนักงานทนายควมเหล่านั้น ควรจะได้รับเงินสนับสนุนจากสภาพนายควม เพื่อให้มีค่าใช้จ่ายเพียงพอต่อการฝึกอบรมภาคปฏิบัติให้แก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรม และนอกจากนี้ ควรจะประกาศเกียรติคุณแก่สำนักงานทนายควมที่รับผู้เข้ารับการฝึกอบรมภาคปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ และให้ความเอาใจในการฝึกอบรมอย่างเข้มแข็ง ซึ่งจะเป็นการยกย่องและ เชิดชูให้กำลังใจในการให้ความร่วมมืออบรมภาคปฏิบัติยิ่งๆ ขึ้นไป

11. รัฐบาลต้องจัดสรรงบประมาณแผ่นดินให้การอุดหนุน

การฝึกอบรมเพื่อประกอบวิชาชีพทนายควมเป็นการผลิตทนายควมออกมาทำหน้าที่ในการปกป้องคุ้มครองและอำนวยความสะดวกธรรมให้กับประชาชน และรัฐมีหน้าที่ที่จะต้องอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน ทนายเป็นสาขาหนึ่งในกระบวนการยุติธรรม และมีหน้าที่ช่วยรัฐในการอำนวยความสะดวกให้เกิดขึ้น รัฐจึงมีหน้าที่ที่จะต้องให้การสนับสนุนให้การฝึกอบรมมีความเข้มแข็ง เพื่อให้ทนายควมมีความรู้ความสามารถปฏิบัติหน้าที่คุ้มครองผลประโยชน์ของประชาชนได้อย่างเต็มที่ รัฐจึงควรมีหน้าที่จัดสรรงบประมาณให้แก่สภาพนายควม เพื่อการนี้โดยเฉพาะทุกๆ ปี